

Er referens M2016/02191Nm

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
m.remisser.hl@regeringskansliet.se

Remissyttrande till Havs- och vattenmyndighetens rapport Tydligare regler för små avloppsanläggningar med tillhörande konsekvensanalys

Sveriges Jordägareförbund (härefter förbundet) representerar de 500 största privata jordegendomarerna i Sverige. Förbundets medlemmar skapar nytta för människor och miljö genom ett långsiktigt förvaltande av förnyelsebara naturresurser. Vi erbjuder ett helhetsperspektiv på modernt landsbygdsföretagande eftersom våra medlemmar ofta bedriver lant-, skogs- och vattenbruk i större skala på samma fastighet. Genom stärkt landsbygdsföretagande och äganderätt vill vi utveckla näringslivet på den svenska landsbygden.

Allmänt

Motiven till föreslagna författningsförslag är utmärkta. En större förutsebarhet, bättre motiverade krav på rening utefter områdets specifika förutsättningar med hänsyn till markretention och en tydligare kontroll av anläggningar är positiv. Trots de goda intentionerna kommer de föreslagna förändringarna att leda till större osäkerhet gällande definitionen av områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten. En större tydlighet där definitionen av denna typ av områden utgår från de specifika förutsättningarna på platsen avseende nuvarande belastning och påverkan behövs för att uppnå de mål man sätter avseende proportionalitet och ändamålsenlighet med förändringarna. Det reningskrav man ställer i dessa utpekade områden sägs initialt utgå från en rening från fosfor på 90 % och att specifika krav på rening av kväve inte är kostnadseffektiva och således inte ska ställas. Det är en för oss rimlig ståndpunkt under förutsättning att en definition av de områden som berörs görs enligt ovan. Dock ställer vi oss helt frågande till förslaget som framförs där ett totalförbud för utsläpp av toalettavloppsvatten i känsliga områden föreslås, helt emot det som presenteras om 90 %-ig rening. Att som enda alternativ kräva slutna

tankar för toalettavloppsvatten är ett alltför klumpigt instrument som ej heller är ändamålsenligt. De kommunala reningsverken som förväntas ta emot detta avloppsvatten är inte utförda med det i åtanke och deras rening är inte bättre än det krav på 90 % -ig fosforrening som borde vara ett tillräckligt och teknikneutralt krav i förordningstexten. Detta särskilt som krav på certifiering av såväl anläggare som löpande kontroller finns i förslaget. Det måste även anses helt otidsenligt att föreslå ett system som bygger på en stor utökning av transporter av toalettavloppsvatten.

Vi ställer oss även frågande till de kostnadsberäkningar som rapporten utgår ifrån. Kostnaden för anläggande av avlopp med markbädd, infiltration och reningsverk har överskattats samtidigt som kostnaden för installation av system med slutna tankar har underskattats i förslaget. Förbundets medlemmar är verksamma på landsbygden och en stor aktör när det gäller tillhandahållandet av hyresbostäder i dessa områden där det i normalfallet framför allt är eget ägda bostäder som gäller. Således tillhandahåller förbundets medlemmar en inte försumbar del av denna i dessa områden begränsade nyttighet. Hyresrätt som alternativ till boende på landsbygden gynnar rörligheten och diversifieringen av boende på landsbygden. Dock är möjligheten till nyproduktion och utökning av denna upplåtelseform begränsad av de hyresnivåer som är marknadsmässiga på landsbygden. Alltså har alla ökade kostnader för drift och uppförande av nya hyresbostäder en mycket stor påverkan på möjligheten att fortsatt tillgodose marknaden med denna upplåtelseform och i stora delar av landsbygden har många hyresrätter omvandlats till äganderätter. Då förbundets medlemmar som berörs av förslaget tillhandahåller en icke föraktfull del av dessa kvarvarande hyresrätter skulle en ökad kostnad innebära ett ökat tryck på omvandlingen från hyresrätter. Därför är det av stor vikt att man beaktar konsekvenserna det får på en verksamhetsutövare som har många anläggningar som påverkas av föreslagen författning och ger möjlighet att anpassa anläggningar över tid och ger möjlighet till kostnadseffektiv anläggning och drift av dessa. Då dessa bostäder i många fall är av kulturhistoriskt intresse måste även hänsyn kunna tas till detta när det gäller anpassning av avloppsanläggning med rördragning och annat i åtanke. I många fall är hyresverksamheten så omfattande att egna kontrollprogram med provtagning av gårdens anläggningar borde vara en möjlighet istället för de föreslagna kontrollprogrammen där en lämplig utbildning av kontrollansvarig och beslut om kontinuerlig provtagning skulle kunna utgöra ett alternativ. Förbundet föreslår således att det införs möjlighet till egenkontroll med provtagning.

Finland har nyligen sett över sitt regelverk för hanteringen av avloppsvatten. Vid deras senaste revidering av lagstiftningen gick man för långt och väljer därför nu att lätta på regelverket för hus i glesbygden. Sverige bör lära av Finland för att undvika samma misstag. Med nuvarande förslag är risken överhängande.

Specifika kommentarer

§ 12 a, ett totalförbud för utsläpp av toalettavloppsvatten och urin i känsliga områden är en alltför långtgående reglering i strid mot vad som sägs i inledningen till förslaget där reningskraven ska anpassas utefter risken för påverkan. Rimligare måste vara att istället reglera utsläpp med krav på rening av P och N med nivåer utefter lokal risk för påverkan och skyddsbehov i området. Det blir även teknikneutralt vilket måste vara en bättre lösning än att transportera avloppsvatten till kommunala reningsverk som dessutom tillåts bredda med

risk för betydande utsläpp såväl under transport som vid de större reningsverken. Frågetecken finns även för de kommunala reningsverkens kapacitet att ta hand om detta avfall. Det måste även anses otidsenligt att förespråka ökade transporter med därvid ökade utsläpp. Med hänsyn till att förslaget även innebär krav på certifiering av såväl anläggare av avlopp som certifierade löpande kontroller innebär förslaget att krav på rening kan upprätthållas vilket gör kravet på nollutsläpp, vilket ett slutet system innebär, alltför långtgående och ineffektivt. Nollutsläppet gäller dessutom endast hos verksamhetsutövaren, vid reningen av det borttransporterade avfallet gäller tydligen andra regler vilket inte med någon säkerhet kan anses öka nivån av rening.

§ 13, om kravet på certifiering för anläggare och kontrollanter kvarstår, saknas anledning att kräva tillstånd vid byte av teknik då man istället kan kräva att den certifierade utföraren av bytet kan bedöma huruvida bytet av teknik fortfarande innebär tillräcklig rening utefter de krav som ställs för anläggningen, detsamma bör gälla för den certifierade kontrollanten om detta krav kvarstår. Således föreslår vi att denna punkt stryks och att man i det reviderade förslaget klargör att kravet på rening är det som ligger i tillståndsplikten, inte valet av teknik för att uppnå sagda rening.

§ 14, beträffande anmälningsplikt för ändringar av anläggning gäller samma invändning som under § 13 ovan att ingen anmälningsplikt ska krävas vid ändringar som inte försämrar reningen och utförs av certifierade anläggare och dessutom kontrolleras av certifierade kontrollanter.

§ 15, inga synpunkter såvida kravet på löpande kontroll av certifierad kontrollant stryks då endera krav på certifierad anläggare eller löpande kontroller är tillräckligt för att uppnå syftet med regleringen.

§ 16, inga synpunkter.

§ 16 a, bör utgå då krav redan finns i annan lagstiftning och en så generell skrivning som den föreslagna inte ger tillräcklig vägledning för att tillämpa föreskriften.

§ 16 b, ett tydligare underlag för kraven på 1 m djup mellan spridningslagrets underkant och förväntad grundvattennivå och horisontellt skyddsavstånd på tre månaders förväntad transportsträcka behövs. På vilka grunder har dessa avstånd valts som gräns?

§ 16 c, inga synpunkter.

§ 16 d, inga synpunkter.

§ 16 e, inga synpunkter. Se dock synpunkter under § 12 a om teknikneutralitet.

§ 18 a, kravet på utförarintyg är rimligt om och endast om detta innebär att krav på löpande kontroll av certifierad kontrollant stryks. Om verksamhetsutövaren ändå ska belastas med krav på löpande kontroll av certifierad kontrollant måste detta anses vara tillräckligt för att kontrollera anläggningens funktion varför krav på certifiering av anläggare blir överflödigt.

§ 19 a, inga synpunkter på paragrafens utformning men det borde kompletteras med krav på hur lång handläggningstiden hos prövningsmyndigheten få vara så att större förutsebarhet och planering med entreprenör och leverantör kan uppnås.

Ny x § Tillsynsbestämmelse, kontroll efter installation, kravet på certifierad kontrollant med löpande kontroller blir en dubbel belastning för verksamhetsutövaren parat med kravet på certifierad anläggare. Alltså bör det ena eller det andra kravet utgå. Tillräcklig kontroll av anläggningens funktion uppnås med det ena och ett krav på båda blir således oproportionerligt. Om kravet på certifierad kontrollant utgår föreslår vi stickprovskontroll utförd av prövningsmyndigheten eller den de uppdrar såsom tillräcklig åtgärd.

Ny y § Tillsynsbestämmelse, kontinuerlig kontroll, se ovan under Ny x § Tillsynsbestämmelse, kontroll efter installation. Se dock under allmänt ovan avseende verksamhetsutövare med fler berörda avlopp.

Ny z § Utpekande av områden som är känsliga för utsläpp av toalettavloppsvatten, vid utpekandet av områden känsliga för utsläpp bör man utgå från de specifika förutsättningarna, inte som i förslaget schablonmässigt och svepande säga att i ett vattenskyddsområde eller natura 2000-område ska kraven vara högre. De specifika förutsättningarna avseende markretention, nuvarande belastning i området samt övriga planeringsförutsättningar borde vara styrande så att avsedd effekt kan uppnås. Ökade krav ska gälla där så är befogat, inte annars, först då uppnår man en proportionerlig effekt av regleringen samtidigt som den kommer att uppfattas som en förbättring även av verksamhetsutövare och enskilda. En sådan bedömningsgrund öppnar även för möjligheten att anpassa reningskraven utefter behov på sådant sätt att även övriga utsläpp kan regleras. Om förslaget med kontinuerliga, certifierade, kontroller av anläggningar blir kvar i förslaget har man ju på detta sätt löpande belägg för anläggningarnas påverkan och kan på så sätt styra belastningen i ett område. Vem som ska definiera vilka områden som ska bedömas som känsliga för utsläpp behöver även det klargöras för att det ska gå att ha synpunkter i denna fråga, dock är det generellt lämpligare att föra ned beslutet till en så låg nivå som möjligt där lokalkännedomen är som högst. Ett utpekande av område såsom känsligt för utsläpp ska vara överklagningsbart.

Sveriges jordägareförbund ansluter sig även till yttrande från LRF i samma ärende.

Sveriges Jordägareförbund

Anders Grahn
Generalsekreterare

Göran Falkenberg
Ordförande Vatten- och fiskerättskommittén